

Zofia Błaszkiwicz

Instytut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy

Zmiany w procedurach normalizacyjnych – numeracja Polskich Norm i czwarta wersja językowa Normy Europejskiej

W artykule omówiono nowe zasady numeracji Polskich Norm (PN): zmianę instrukcji Polskiego Komitetu Normalizacyjnego (PKN) R2-I1 *Numeracja Polskiej Normy i Polskiego Dokumentu Normalizacyjnego, oznaczenie identyfikujące i stopień zgodności* oraz nowy sposób prezentowania na stronie PKN informacji dotyczących numeracji norm. Przedstawiono wprowadzenie polskiej wersji językowej (PN-EN) jako czwartej wersji językowej Normy Europejskiej (EN), zatwierdzonej metodą uznania Normy Europejskiej (EN) za Polską Normę (PN).

Słowa kluczowe: normalizacja, procedury PKN, numeracja norm, czwarta wersja językowa EN.

Changes in procedures for standardization – numbering Polish Standards and the fourth version of the European Standard

The article discusses the new rules for the numbering of Polish Standards (PN): instruction change of the Polish Committee of Standards (PKN) R2-I1 “Numbering of Polish Standards and Polish Standard Document as well as identification marking of the norm introduced into the PN and its the level of compliance” and a new way of presenting the information about the Polish Committee of Standards on it’s website relating to information concerning the numbering of standards. The article presents the introduction of Polish language version (PN-EN) as the fourth language version of the European Standard (EN) approved by the recognition of the European Standard (EN) as the Polish Standard (PN).

Key words: standardization, procedures PKN, standards numbering, the fourth version of EN.

Polska Norma w świetle ustawy i przepisów CEN

Podstawą prawną działalności normalizacyjnej w Polsce jest *Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji*. W rozdziale 3. *Polskie Normy i inne dokumenty normalizacyjne*, w artykule 5, ustawa stanowi:

1. „Polska Norma jest normą krajową, przyjętą w drodze konsensu i zatwierdzoną przez krajową jednostkę normalizacyjną, powszechnie dostępną, oznaczoną – na zasadzie wyłączności – symbolem PN.
2. Polska Norma może być wprowadzeniem normy europejskiej lub międzynarodowej. Wprowadzenie to może nastąpić w języku oryginału.
3. Stosowanie Polskich Norm jest dobrowolne” [11].

W rozdziale 4. *Polski Komitet Normalizacyjny*, w artykule 11 p. 4, ustawa określa jako zadanie Polskiego Komitetu Normalizacyjnego (PKN), który jest krajową jednostką normalizacyjną: „reprezentowanie Rzeczypospolitej Polskiej w międzynarodowych i regionalnych organizacjach normalizacyjnych, uczestnictwo w ich pracach oraz występowanie za granicą w sprawach dotyczących normalizacji” [11].

Od 1 maja 2004 r., gdy Polska została członkiem Unii Europejskiej, rynek polski jest rynkiem europejskim, co oznacza rynek państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Członkami EOG są kraje należące do Unii Europejskiej oraz Europejskiego Stowarzyszenia

Wolnego Handlu (EFTA), za wyjątkiem Szwajcarii, czyli: Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Liechtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Norwegia, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy. Rynek EOG opiera się na czterech fundamentalnych wolnościach: swobodzie przepływu ludzi, kapitału, towarów i usług. Istotnym elementem swobody przepływu towarów/usług jest tworzenie wspólnotowego prawodawstwa harmonizacyjnego, czyli opracowywanych i wdrażanych w życie rozporządzeń (WE), decyzji (WE), dyrektyw (prawo tzw. twarde), wspomaganego dobrowolnymi z zasady normami, w tym w szczególności normami zharmonizowanymi z daną dyrektywą harmonizacji technicznej (tzw. nowego i globalnego podejścia) oraz procedurami oceny zgodności, których zadaniem jest zbadanie zgodności z deklarowanymi wymaganiami [7].

Polski Komitet Normalizacyjny 1 stycznia 2004 r. został członkiem Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego CEN (European Committee for Standardization / Comité Européen de Normalisation). Zgodnie z postanowieniami dotyczącymi publikacji CEN/CENELEC, w tym przypadku Norm Europejskich EN, zawartymi w *Przepisach wewnętrznych CEN/CENELEC. Część 2: Wspólne reguły prac normalizacyjnych* ze stycznia 2012 r., w punkcie 11.2.6.1 *Wprowadzania*: „EN powinna być wprowadzona przez członków krajowych CEN/

CENELEC w terminie uzgodnionym przez Radę Techniczną (patrz 11.2.4.4), zwykle w czasie sześciu miesięcy od daty udostępnienia EN, i notyfikowana w Centrum Zarządzania CEN/CENELEC z wykorzystaniem do tego celu udostępnionych elektronicznych środków przekazu. W wyjątkowych przypadkach, na uzasadniony wniosek, Rada Techniczna może zgodzić się na opóźnienie daty wycofania sprzecznych norm krajowych” [3].

W wyniku tego w każdej Polskiej Normie PN-EN (wprowadzającej Normę Europejską) w przedmowie europejskiej zamieszczony jest zapis: „Niniejsza Norma Europejska powinna uzyskać status normy krajowej, przez opublikowanie identycznego tekstu lub uznanie, najpóźniej do..., a normy krajowe sprzeczne z daną normą powinny być wycofane najpóźniej do...”.

W związku z tym, zgodnie z procedurami normalizacyjnymi, w ciągu sześciu miesięcy od ukazania się Norma Europejska (EN) była wprowadzona metodą uznania do zbioru Polskich Norm (PN-EN) z polskim tytułem i treścią w języku oryginału. Na stronie sklepu PKN umieszczony po numerze normy i tytule w języku polskim dopisek „(oryg.)” informował o tym, że treść normy jest w języku oryginału. Jeżeli odpowiedni Komitet Techniczny (KT) opracował polską wersję językową, będącą dokładnym tłumaczeniem EN, nowa norma wycofywała z zastąpieniem wersję wprowadzoną do zbioru PN metodą uznania.

Zmiana numeracji Polskich Norm

W kwietniu 2013 r. na stronie PKN zamieszczony został komunikat dotyczący zmiany numeracji Polskich Norm o treści: „Od 2013 roku PKN wprowadza nowe zasady numeracji Polskich Norm (PN). Nowy numer referencyjny zawiera także miesiąc publikacji normy, np. PN-EN 12345:2013-03, w którym «03» oznacza miesiąc (marzec) publikacji normy” [8]. Treść tego komunikatu znalazła odzwierciedlenie w odpowiednich procedurach i instrukcjach normalizacyjnych. Zasady numeracji i identyfikacji PN określono szczegółowo w instrukcji R2-I1 *Numeracja Polskiej Normy i Polskiego Dokumentu Normalizacyjnego, oznaczenie identyfikujące i stopień zgodności*, która dostępna jest na stronie internetowej PKN. W stosunku do wcześniejszej numeracji PN, do numeru referencyjnego dodano miesiąc publikacji. Zmiana ta była spowodowana praktyką stosowaną w organizacjach IEC i CENELEC, w których w ciągu tego samego roku norma

bywa dwa razy nowelizowana i publikowana. Dwie normy opublikowane w tym samym roku są nieidentyfikowalne. Wprowadzenie miesiąca publikacji pozwala na ich rozróżnienie [6]. IEC (International Electrotechnical Commission) – Międzynarodowa Komisja Elektrotechniczna to wiodąca światowa organizacja opracowująca i publikująca normy międzynarodowe z zakresu technik elektrycznych i elektronicznych oraz związanych z nimi dziedzin [4]. CENELEC (Comité Européen de Normalisation Electrotechnique) – Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki jest, podobnie jak CEN, europejską organizacją normalizacyjną odpowiedzialną za normalizację w dziedzinie elektrotechniki inżynierskiej. CENELEC opracowuje dobrowolne normy, które ułatwiają wymianę handlową między krajami, tworzenie nowych rynków, obniżenie kosztów przestrzegania przepisów – w celu wspierania rozwoju jednolitego rynku europejskiego [6].

Numeracja Polskiej Normy

W aktualnej, trzeciej wersji instrukcji PKN R2-I1 *Numeracja Polskiej Normy i Polskiego Dokumentu Normali-*

zacyjnego, oznaczenie identyfikujące i stopień zgodności [5], obowiązującej od 18 września 2013 r., zawarto następujące

postanowienia, inne dla norm zatwierdzonych do 31 grudnia 2012 r., inne dla norm zatwierdzonych po 1 stycznia 2013 r.

„1. Postanowienia ogólne

1.1 Polska Norma (PN) i Polski Dokument Normalizacyjny (PDN) powinny mieć indywidualne oznaczenie w postaci:

- numeru;
- numeru referencyjnego.

1.2 Numer PN/PDN jest stałym i niepowtarzalnym identyfikatorem tematu normalizacyjnego objętego PN/PDN i nie ulega zmianie w związku z nowelizacją normy lub kolejnym wydaniem PDN.

1.3 Numer referencyjny PN/PDN jest identyfikatorem PN/PDN, związanym z datą publikacji.

Data publikacji PN/DN jest data ogłoszenia informacji o publikacji PN/PDN (Wykaz PN/PDN opublikowanych) na stronie internetowej PKN.

2. Numeracja Polskiej Normy

2.1 Numer PN składa się z:

- symbolu PN;

- łącznika;
- bloku identyfikacyjnego.

2.2 Numer referencyjny PN opublikowanej do 31 grudnia 2012 r. składa się z:

- numeru PN;
- dwukropka;
- czterech cyfr roku publikacji normy.

2.3 Numer referencyjny PN opublikowanej po 1 stycznia 2013 r. składa się z:

- numeru PN;
- dwukropka;
- czterech cyfr roku publikacji normy;
- łącznika;
- dwóch cyfr miesiąca publikacji normy” [5].

W instrukcji została zamieszczona tablica *Przykłady zapisu numeru i numeru referencyjnego PN oraz oznaczenia identyfikującego normę wprowadzoną do PN i stopień zgodności*. Zamieszczono w niej przykłady dla norm, a także dla elementów dodatkowych norm, którymi są zmiana do normy, jak i poprawka do normy [5].

Tablica 1. Przykłady zapisu numeru i numeru referencyjnego PN oraz oznaczenia identyfikującego normę wprowadzoną do PN i stopień zgodności [5]

Lp.	PN / element dodatkowy PN	Numer PN / elementu dodatkowego PN ¹⁾	Numer referencyjny PN / elementu dodatkowego PN ¹⁾	Oznaczenie identyfikujące normę wprowadzoną i stopień zgodności
1	PN własna	PN-E-30300	PN-E-30300:2013-03	–
2	PN własna wieloczęściowa	PN-A-04044-1	PN-A-04044-1:2013-03	–
3	Zmiana do PN własnej	PN-E-30300:2013-03/Az1	PN-E-30300:2013-03/Az1:2013-05	–
4	Poprawka do PN własnej	PN-E-30300:2013-03/Ap1	PN-E-30300:2013-03/Ap1:2013-04	–
5	PN identyczna z normą innego kraju	PN-I-21007	PN-I-21007:2013-03	BS 9801:2010, IDT
6	PN identyczna z Normą Europejską	PN-EN 12345 PN-EN 8100+A4 PN-HD 5 S3	PN-EN 12345:2013-03 PN-EN 8100+A4:2013-04 PN-HD 5 S3:2013-03	EN 12345:2012, IDT EN 8100:2010+A4:2012, IDT HD 5 S3:2012, IDT
7	PN identyczna z Normą Europejską, która jest identyczna z Normą Międzynarodową	PN-EN ISO 290	PN-EN ISO 290:2013-04	EN ISO 290:2012, IDT ISO 290:2011, IDT
8	PN identyczna z Normą Europejską, do której wprowadzono Normę Międzynarodową z modyfikacjami	PN-EN 24555	PN-EN 24555:2013-03	EN 24555:2012, IDT ISO 4555:2010, MOD
9	Zmiana do PN identycznej z Normą Europejską	PN-EN 1000:2012/A1	PN-EN 1000:2012/A1:2013-03	EN 1000:2011/A1:2012, IDT
10	Poprawka do PN identycznej z Normą Europejską	PN-EN 12345:2013-03/AC1 PN-EN 1000:2012/Ap1	PN-EN 12345:2013-03/AC1:2013-04 PN-EN 1000:2012/Ap1:2013-04	EN 12345:2012/AC1:2013, IDT –
11	Arkusze Interpretacyjny do PN identycznej z Normą Europejską	PN-EN 5510:2013-05/IS2	PN-EN 5510:2013-05/IS2:2013-08	EN 5510:2012/IS2:2013
12	PN identyczna z Normą Międzynarodową	PN-ISO 1125-1	PN-ISO 1125-1:2013-03	ISO 1125-1:2010, IDT

cd. Tablica 1

Lp.	PN / element dodatkowy PN	Numer PN / elementu dodatkowego PN ¹⁾	Numer referencyjny PN / elementu dodatkowego PN ¹⁾	Oznaczenie identyfikujące normę wprowadzoną i stopień zgodności
13	PN identyczna z Normą Międzynarodową oraz z Poprawką i Zmianą do Normy Międzynarodowej	PN-ISO 1125-1	PN-ISO 1125-1:2013-03	ISO 1125-1:2010+AC1:2011+A1:2012, IDT
14	Zmiana do PN identycznej z Normą Międzynarodową	PN-ISO 1125-1:2013-03/A2	PN-ISO 1125-1:2013-03/A2:2013-05	ISO 1125-1:2010/A2:2013, IDT
15	Poprawka do PN identycznej z Normą Międzynarodową	PN-ISO 1125-1:2013-03/AC1 PN-ISO 1125-1:2013-03/Ap1	PN-ISO 1125-1:2013-03/AC1:2013-05 PN-ISO 1125-1:2013-03/Ap1:2013-04	ISO 1125-1:2010/AC2:2013, IDT –
16	PN wprowadzająca Normę Międzynarodową z modyfikacjami	PN-Z-86500	PN-Z-86500:2013-03	ISO 11500:2010, MOD
17	Zmiana do PN wprowadzającej Normę Międzynarodową z modyfikacjami	PN-Z-86500:2013-03/Az1	PN-Z-86500:2013-03/Az1:2013-05	ISO 11500:2010/A1:2012, IDT
18	Poprawka do PN wprowadzającej Normę Międzynarodową z modyfikacjami	PN-Z-86500:2013-03/Ap1 PN-Z-86500:2013-03/Ap2	PN-Z-86500:2013-03/Ap1:2013-04 PN-Z-86500:2013-03/Ap2:2013-05	ISO 11500:2010/AC1:2013, IDT –

¹⁾ Numeracja norm w przykładach jest przypadkowa.

Wprowadzenie czwartej – polskiej wersji językowej PN-EN

Od 1 stycznia 2013 r. zmieniono również podejście do wprowadzanych norm innych organizacji, w szczególności Norm Europejskich.

W katalogu Polskich Norm uwzględnianych jest kilka

wersji językowych tej samej normy PN. Norma PN-EN może zatem istnieć w czterech wersjach językowych: angielskiej, francuskiej, niemieckiej i polskiej. Są one identyczne co do treści i numeru PN [6].

Identyfikowanie wersji językowych PN

W ogłoszeniu o publikacji Polskich Norm oraz w innych wykazach norm (np. PN do zatwierdzenia) określa się wersję językową PN przez dopisanie odpowiedniej wersji językowej po numerze referencyjnym dokumentu.

Przykład 1 PN-EN 12345:2013-03 Wersja angielska

Przykład 2 PN-EN 12345:2013-03 Wersja polska

W bazach danych i sklepie internetowym wersje językowe PN oraz elementów dodatkowych PN są oznaczane symbolem:

- P – polska wersja językowa;
- E – angielska wersja językowa;
- D – niemiecka wersja językowa;
- F – francuska wersja językowa;

przez dopisanie go bezpośrednio po numerze / numerze referencyjnym dokumentu (bez spacji).

Przykład 1. PN-EN 12345:2013-03E

Przykład 2. PN-EN 12345:2013-03P

Wszystkie wersje językowe mają ten sam numer referencyjny.

Uwaga 1. Litera umieszczona po numerze referencyj-

nym normy NIE JEST elementem składowym jej numeru referencyjnego.

Uwaga 2. Stosowanie w powołaniach/odesłaniach numeru referencyjnego PN z literą określającą wersję językową jest błędem.

Powyższa zasada dotyczy również identyfikowania wersji językowych Polskich Dokumentów Normalizacyjnych [5].

Poniżej przedstawiono i omówiono przykładowe informacje ze strony PKN.

Przykład 1 – Informacja ze strony PKN o normie PN-EN 228:2013-04 [10]

Korzystając w wyszukiwarce z opcji *Wyszukiwanie zaawansowane*, wpisujemy numer normy (same cyfry) i aby uzyskać trafniejsze wyniki, zaznaczamy w *Ustawieniach wyszukiwania* „Organ Techniczny” (wystarczy, jeżeli wpisujemy same cyfry – w tym przypadku „222”), po czym uzyskujemy informację o dwóch wersjach językowych – angielskiej i polskiej – szukanej normy: PN-EN 228:2013-04 *Paliwa*

do pojazdów samochodowych – Benzyna bezołowiowa – Wymagania i metody badań wprowadzającej: EN 228:2012 [IDT], PN-EN 228:2013-04E [IDT_LANG].

W zakładce *Dowiedz się więcej* zamieszczone są: abstrakt normy w języku polskim, informacje o formie i cenie udostępnienia normy, informacja o poprawkach i erratach do normy oraz tabela informacji dodatkowych zawierająca poniższe dane:

Numer normy – PN-EN 228:2013-04 – wersja angielska

Tytuł – *Paliwa do pojazdów samochodowych – Benzyna bezołowiowa – Wymagania i metody badań*

Data publikacji – 17-04-2013

Liczba stron – 18

Grupa cenowa – J

Sektor – SCH, Sektor Chemii

Organ Techniczny – KT 222, Przetworów Naftowych i Cieczy Eksploatacyjnych

Wprowadza – EN 228:2012 [IDT], PN-EN 228:2013-04E [IDT_LANG]

Dyrektywa – 98/70/EC

Zastępuje – PN-EN 228:2009 – wersja polska

ICS – 75.160.20

Numer normy – PN-EN 228:2013-04 – wersja polska

Tytuł – *Paliwa do pojazdów samochodowych – Benzyna bezołowiowa – Wymagania i metody badań*

Data publikacji – 31-10-2013

Liczba stron – 22

Grupa cenowa – L

Sektor – SCH, Sektor Chemii

Organ Techniczny – KT 222, Przetworów Naftowych i Cieczy Eksploatacyjnych

Wprowadza – EN 228:2012 [IDT], PN-EN 228:2013-04E [IDT_LANG]

Dyrektywa – 98/70/EC

Zastępuje – PN-EN 228:2009 – wersja polska

ICS – 75.160.20

Obie równoważne wersje językowe normy wprowadzają ten sam dokument i mają ten sam numer referencyjny PN-EN 228:2013-04 oraz ten sam abstrakt.

Obecnie, w celu wyeliminowania pomyłek wynikających z włączania symbolu literowego do numeru referencyjnego, literowe symbole oznaczające wersję językową (P, E) występują jedynie w nazwach plików, natomiast w informacji o normach na stronie PKN zamieszczone są określenia słowne: „wersja polska”, „wersja angielska”. Informacje dodatkowe podane w tabelach różnią się w rubrykach: liczbą stron, grupą cenową i datą publikacji. Objętości wersji polskiej i angielskiej są inne, ponieważ załącznik krajowy został włączony do normy jako poprawka PN-EN 228:2013-04/Ap1:2013-10E (w październiku 2013 r.).

Procedury PKN obecnie przewidują dla norm z załącznikiem krajowym ankietę załącznika krajowego w ramach ankiety projektu Normy Europejskiej, co pozwala na opublikowanie wersji angielskiej normy wraz z załącznikiem krajowym. Dzięki temu rozwiązaniu można teraz uniknąć sytuacji, kiedy Polska Norma w języku polskim z załącznikiem była zastępowana przez Polską Normę w języku oryginału bez załącznika, a postanowienia zawarte w załączniku *Szczególne warunki krajowe* mogły się ukazać dopiero z polską wersją.

Różne daty publikacji obu wersji wynikają z procedur, zgodnie z którymi rozpoczęcie prac nad wersją polską możliwe jest obecnie dopiero po uznaniu EN za PN.

Przykład 2 – Informacja o normie PN-EN 12662 [10]

W znajdującym się na stronie PKN wykazie Polskich Norm wycofanych (zakładka w *Informacje o PN*) – *Polskie Normy wycofane w okresie od 2014-03-29 do 2014-05-29* (usystematyzowanym według kodów ICS) – znajduje się informacja o wycofanej normie w języku polskim, zastąpionej normą w języku angielskim:

75.160.20 *Paliwa płynne*

PN-EN 12662:2009 *Ciekłe przetwory naftowe – Oznaczenie zawartości zanieczyszczeń w średnich destylatach*

Tytuł angielski: *Liquid petroleum products – Determination of contamination in middle distillates*

Data wycofania: 2014-05-06

Zastąpiona przez: PN-EN 12662:2014-05

Odpowiednio w zakładce *Polskie Normy i Polskie Dokumenty Normalizacyjne opublikowane w okresie od 2014-03-29 do 2014-05-29* (zakładka w *Informacje o PN / Wykaz opublikowanych PN*) znajduje się informacja o opublikowanej normie w języku angielskim:

PN-EN 12662:2014-05 Wersja angielska *Ciekłe przetwory naftowe – Oznaczenie całkowitej zawartości zanieczyszczeń w średnich destylatach, olejach napędowych oraz estrach metylowych kwasów tłuszczowych*

Tytuł angielski: *Liquid petroleum products – Determination of total contamination in middle distillates, diesel fuels and fatty acid methyl esters*

Data publikacji: 2014-05-06

Wprowadzone pozycje: EN 12662:2014 [IDT]

Zastępuje: PN-EN 12662:2009/Ap1:2010, PN-EN 12662:2009

Wprowadzona nowa norma ma numer referencyjny PN-EN 12662:2014-05, ponieważ zatwierdzenie PN-EN w języku oryginału (angielskim) miało miejsce po 1 stycznia 2013 r. Czwarta wersja językowa (w języku polskim) będzie miała taki sam numer referencyjny, mimo że zostanie opublikowana np. w 2014 r. Nie zastąpi ona normy PN-EN 12662:2014-05 w języku oryginału, z którą będzie identyczna, ani nie spowoduje jej wycofania.

Podsumowanie

W zasadach numeracji Polskich Norm wprowadzono zmianę polegającą na dodaniu dwucyfrowego oznaczenia miesiąca wydania normy. Jest to konieczne do identyfikacji norm nowelizowanych częściej niż jeden raz w ciągu roku kalendarzowego.

Wprowadzono czwartą – polską wersję językową normy EN, obok dotychczasowych oficjalnych wersji: angielskiej, niemieckiej i francuskiej. Ustalono, że numerem refe-

rencyjnym, czyli jednoznacznie definiującym wydanie normy PN-EN, jest numer nadawany normie EN w momencie jej publikacji jako PN w języku oryginału.

Późniejsze wydanie tej samej normy w języku polskim ma identyczny numer referencyjny, mimo że zgodnie z aktualnymi procedurami normalizacyjnymi PKN może się ono ukazać najwcześniej w terminie około roku od uznania EN za PN.

Prosimy cytować jako: *Nafta-Gaz* 2014, nr 10, s. 728–733

Literatura

- [1] Błaszkiwicz Z.: *Prace normalizacyjne dotyczące identyfikacji produktów pochodzenia biologicznego oraz oceny biokomponentów i biopaliw na zgodność z kryteriami zrównoważonego rozwoju*. *Nafta-Gaz* 2012, nr 11, s. 882–889.
- [2] Błaszkiwicz Z.: *Normalizacja LPG i C3-C4*. *Nafta-Gaz* 2011, nr 11, s. 837–844.
- [3] CEN Europejski Komitet Normalizacyjny, <http://www.cen.eu> (dostęp: czerwiec 2014).
- [4] IEC Międzynarodowa Komisja Elektrotechniczna, <http://www.iec.ch> (dostęp: czerwiec 2014).
- [5] Instrukcja PKN R2-11 *Numeracja Polskiej Normy i Polskiego Dokumentu Normalizacyjnego, oznaczenie identyfikujące i stopień zgodności*. Wersja 3. 2013-09-18.
- [6] Kochanska J.: *Numeracja Polskich Norm – czasy obecne i trochę historii*. *Wiadomości PKN Normalizacja* 2013, nr 6.
- [7] *Przepisy wewnętrzne CEN/CENELEC. Część 2: Wspólne reguły prac normalizacyjnych*. Styczeń 2012.
- [8] Polski Komitet Normalizacyjny: Informacje ogólne, <http://www.pkn.pl> (dostęp: czerwiec 2014).
- [9] Polski Komitet Normalizacyjny: *Komunikat dotyczący zmiany numeracji Polskich Norm*. Data dodania 2013-04-02, <http://www.pkn.pl> (dostęp: czerwiec 2014).
- [10] Polski Komitet Normalizacyjny, <http://www.pkn.pl> – <http://sklep.pkn.pl> (dostęp: czerwiec 2014).
- [11] *Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji*.

Mgr inż. Zofia BŁASZKIEWICZ
Starszy specjalista badawczo-techniczny;
kierownik Zakładu Normalizacji.
Instytut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Lubicz 25A
31-503 Kraków
E-mail: blaszkiewicz@inig.pl